

Ražba a vyřezávání vzorů do usně

Možnosti zdobení vzory:

Carving (vyřezávání do kůže)

Tradiční způsob zdobení kůže obzvláště pro westernové výrobky. Technika vhodná pouze pro třísloněné nelakované usně, typu hovězí hlazenice. Obvykle dochází nejprve k přenesení základního vzoru na vodou navlhčenou useň za pomoci šablony kreslené / vytištěné na pauzový papír. Tu přikládáme na useň, v případě potřeby fixujeme papírovou páskou a tupým nástrojem (kuličkové hladítko, vypsaná propiska, tupé šídlo) tlakem přeneseme vzor. Následně se vyřezávají linie pomocí speciálního nože "swivel knife", který držíme tak, že ukazováček tlačí sedlo nože a palec s prostředníčkem jím otáčí při tvorbě křivek. Břit má dvě zkosené hrany a přikládá se vždy tak, aby nůž byl lehce nakloněn šikmo vpřed, ale nenaklání se do stran. Nůž musí být excelentně nabroušen a v průběhu je přetahován na usni s brusnou pastou. Tímto nařízneme horní vrstvu hlazenice a následně pomocí speciální šikmé drobné raznice nebo lžičkovitého hladítka stahujeme jednu část usně směrem od řezu, naopak druhá strana od řezu musí zůstat kolmá,

aby obrazec získal plastičnost a stínování. Následně je obvykle obrazec dotvořen s využitím malých ručních raznic, pro získání struktury a doplněním ražených vzorů. Ideálním podkladem pro tuto tvorbu je rovný leštěný kámen o minimální síle 3cm z žuly, mramoru nebo jiného pevného materiálu.

Ražba za vlhka

Technika opět použitelná pouze pro nelakované usně, nejlépe třísločiněné. Po navlhčení usně, přikládáme raznici a buď pomocí nástavce (může být součástí raznice nebo odnímatelný) a palice z silonu / surové kůže nebo lisu otiskneme raznici do usně. Použitá síla musí být úměrná velikosti raznice (při použití malé raznice velkou silou si uděláme do usně spíš díru). Při použití palice a malé raznice obvykle stačí jeden úder, u větší raznice se složitější strukturou je nutno často raznici lehce naklonit do čtyř různých směrů a udeřit vícekrát. V případě použití plastových nebo hořčkových raznic je nutno využít vždy lisu, aby nedošlo k prasknutí raznice. Ražba vždy probíhá na rovném pevném podkladu, tedy například na kamenné hlazené desce a pevném stole. Drobné

strukturované raznice si můžete vyrobit i sami například z velkého hřebíku za pomoci pilníku nebo malé rotační brusky a také můžete zkusit otiskovat různé předměty. Pokud vlastníte lis, tak můžete pořídit velké raznice se vzory z tvrdého plastu vyrobené na 3D tiskárně nebo CNC frézce, případně si nechat vypálit obrysové vzory na laseru z nerez. Možností je zkrátka mnoho.

Ražba za tepla

Další možností ražby vzorů je nahřátou horkou raznicí obvykle vyrobenou z mosazi z důvodu dobrého vedení tepla. Tuto techniku použít i na chromčiněné nebo lakované usně. Zahřívát lze nad lihovým nebo plynový kahanem, ale dnes je častější využít elektrických přístrojů, ať už ručních nebo stojanových (knihařské zlatičky). Vždy je třeba dbát správné teploty, která závisí na použitém materiálu pro ražbu. Ta bude od 150°C a zvyšovat ji budeme, čím bude useň tužší (krupon oproti kraji) nebo bude-li povrchově lakována. Vždy je zkrátka ražbu nejprve otestovat na odřezku a následně teplotu upravit. Výhodou elektrických přístrojů je možnost plynulé regulace

teploty termostatem. U nahřívání nad planem je to otázka odhadu (např. při testování nasliněným prstem musí raznice lehce zasyčít). Je důležité dbát na rovnoměrné přitlačení raznice a také úměrný čas přiložení, aby nedošlo k popálení okolí ražby. Výhodou techniky je i možnost ražby na rubovou stranu usně, tedy je často používána pro označování výrobků logem výrobce.

Ražba za tepla se zlatící folií

Jedná se o modifikaci ražby za tepla, kdy na useň navíc ještě vkládáme zlatící fólii a ta je následně teplem připojena do raženého vzoru. U této techniky je ještě důležitější správné

